

Світлана Козловська

викладач кафедри теорії і методики фізичного виховання

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

В умовах реформування системи освіти в Україні підвищують вимоги до компетентності вчителя, змісту і методів його роботи, що вимагає докорінної перебудови його професійної підготовки. Вектор реформ спрямовано на систему освіти України в цілому, зокрема й педагогічну, оскільки вона здебільшого надає знання і формує вміння з окремих спеціальних дисциплін, а не професійну готовність учителя до цілісного гуманістично-демократичного навчання і виховання учнів та творчого самовдосконалення.

Сучасний рівень розвитку суспільства, освіти та науки висуває високі вимоги до компетентності фахівців різних напрямів, що потребує суттєвих змін у професійній підготовці. Особливо відчутні потреби вдосконалення педагогічної освіти, зокрема навчання майбутніх учителів фізичного виховання. Конкуренція на ринку праці передбачає перехід до ефективніших форм фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи з молоддю, а реалізація прогресивних ідей гуманістичної парадигми освіти у практиці загальноосвітньої школи вимагає підготовки висококваліфікованих учительських кадрів [4].

У ході вивчення й узагальнення теоретичних та практичних аспектів професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури виявлено *суперечності* між:

– великою кількістю досліджень, пов'язаних із вивченням професії вчителя фізичного виховання та невирішеністю важливих проблем неперервної професійної підготовки вчителів фізичної культури, підвищення їх кваліфікації;

– постійним зростанням вимог до вчителя і можливостями їх повного відображення і врахування в системній та наскрізній професійно-педагогічній підготовці;

– необхідністю організації неперервної професійної педагогічної освіти в нових освітніх моделях педагогічної школи і недостатнім науковим обґрунтуванням організаційно-педагогічних механізмів її здійснення у системі сучасної педагогічної освіти [3].

Сучасний етап професійної підготовки вчителів характеризується освітніми інноваціями, спрямованими на збереження досягнень минулого і, водночас на модернізацію системи освіти відповідно до вимог часу, новітніх надбань науки, культури і соціальної практики. Вища школа зорієнтована на якісну підготовку фахівця. Підготовка майбутнього

вчителя фізичної культури повинна опиратись на цілісну систему знань, які є важливою складовою предметно-професійної компетентності фахівця [5].

Професійна готовність вчителя фізичної культури характеризується досить складним змістом та структурою і включає психологічну, науково-теоретичну, практичну, психофізичну й фізичну готовність. А професіограма вчителя фізичної культури включає: властивості та характеристику особистості вчителя; психологопедагогічну, спеціальну та методичну підготовку; вимоги до професійної культури. Ці компоненти тісно взаємопов'язані і утворюють цілісну модель діяльності фахівця [2].

Освіта віддзеркалює всі процеси, що відбуваються в суспільстві та прогнозує тенденції його розвитку, забезпечуючи, через зміст, методи, форми навчання, готовність фахівців до конкретного виду професійної діяльності.

Професійна діяльність вчителя фізичної культури безпосередньо проявляються в організації навчально-виховного процесу, актуалізує необхідність розширення соціально-педагогічних, психолого-педагогічних знань, оволодіння практичними вміннями і навичками, вимагає творчої ініціативи, загальної та методологічної культури [5].

Отже, доцільно виділити такі основні етапи технології формування професійно-педагогічної культури майбутнього вчителя:

1. Здійснення діагностики особистих якостей щодо відповідності вимогам до педагогічної культури майбутнього вчителя.
2. Формування теоретичної бази студента педагогічного навчального закладу з проблем професійно-педагогічної культури.
3. Створення програми саморозвитку основних компонентів педагогічної культури.
4. Виконання вправ із розвитку культури спілкування, морально-етичної, правової, управлінської культури тощо.
5. Самоконтроль та самодіагностика набутих професійно-культурних якостей протягом педагогічних практик [1].

Список використаних джерел:

1. Гауряк О. Д., Киселиця О. М. Формування педагогічної культури майбутніх учителів фізичної культури в процесі фахової підготовки у ВНЗ / О. Д. Гауряк, О. М. Киселиця – Вісник Запорізького національного університету, 2012, № 2(8).
2. Данилко М. Т. Формування готовності до професійної діяльності майбутніх учителів фізичної культури : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту : [спец.] 24.00.02 "Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення" / Данилко Микола Тихонович ; Волин. держ. ун-т ім. Л. Українки. – Луцьк, 2000. – 19 с.

3. Маслюк Р. В. Професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури в системі «педагогічний коледж – педагогічний університет»: дис. ... кандидата пед. наук: 13.00.04 / Маслюк Руслан Вадимович. – Умань, 2015. – 286 с.

4. Степанченко Н. І. Система Професійної підготовки майбутніх учителів фізичного виховання у вищих навчальних закладах : Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук / 13.00.04. Вінницький держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. – Вінниця, 2017. – 629 с.

5. Ячнюк І. О. Теоретична підготовка майбутніх учителів фізичної культури, як один з компонентів професійного становлення / «Молодий вчений» Чернігівського національного педагогічного університету. – № 3.1 (43.1) березень, 2017 р.

Антоніна Кокоша

Науковий керівник: д.п.н., проф. Коляда Н.М.

АНАЛІЗ ЗМІСТУ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ У НАУКОВОМУ ВИМІРІ

У науковій літературі поняття «компетентність» з'явилося порівняно недавно. Компетентнісний підхід в освіті почав формуватися у західній науковій літературі із 60-х років, а у вітчизняній – із 90-х років ХХ століття унаслідок збільшення вимог ринку праці до особистості фахівця.

Поняття «професійна компетентність» розглядали вітчизняні й зарубіжні науковці на різних рівнях і під різними кутами зору. Серед них: В. Аніщенко, В. Болотов, О. Деркач, І. Єліна, Т. Жаворонкова, А. Михайличенко, О. Овчарук, Л. Петровская, Дж. Равен, І. Тараненко, А. Хуторський та ін.

Професійною компетентністю вважає поєднання здатності (особисті якості) та готовності (знання, уміння) до професійної діяльності А. Маркова, а В. Аніщенко та А. Михайличенко, крім названих компонентів, включають у це поняття ще й досвід особистості та її ставлення до справи [1].

При розгляді питання професійної компетентності майбутнього фахівця нами було проаналізовано велику кількість наукових праць. Зокрема, в дослідженні О. Карпенко спираючись на теоретичні положення вітчизняних і зарубіжних учених (Л. Анциферової, Л. Буєвої, І. Єрмакова, І. Лотової, К. Платонова, М. Фірсова, В. Циби, Т. Щербана та ін.) щодо трактування поняття «професійна компетентність», дослідниця доводить, що до усталених традиційних складових – знання, вміння, навички та навчальні досягнення,